

د چین دیوال لانور هم اوږد شو

وراندی لدی نه چی اصلی خبری ته راوگرخم ، غواړم په تراوی بی د خو تکیو یادونه وکړم : یوه ورځ می یوه ځوان دوست چی زما کومه سیاسی لیکنه بی لوستی وه ، راته زنگ وواکه او پوښتنه یی وکړه چی زما په نوموړی لیکنه کی د (پنځم ستون) کارول شوی اصطلاح دسیاسی پلوه څه مانا لری ؟ دی رښتیا هم ددغه اسم څخه داخیسل شوی اصطلاح سره بلد نه وو ، خو کله چی می دتاریخچی په موخه دپیبینی قصه ورته وکړه نو یی په مانا بانندی سر خلاص شو .

داسی پیبینی او اسمونه ډیر دی چی د وخت په تیریدوسره یوه منلی سیاسی یا ټولنیزه اصطلاح تری نه جوړشوی وی . لدغی ډلی نه یوهم د (چین دیوال) دی چی دسیاسی اصطلاح په بڼه خورا ډیر کارول کیږی . دبیلگی په توگه : دامهال چی لا داوولسمشری ټولټاکنو پایلی اعلان شوی ندی او دکرزی دگټلو چانس غوښین بریبینی ، په بهر او دننه کی ځینی ټاکلی کیږی دا وړاندیزونه کوی او وایی چی کرزی ته پکارده دځینو نورو نوماندانو سره چی ددوی په اند مطرح کسان دی ، یو ائتلافی حکومت جوړ کیږی . زما په اند دغو کریو داخبره بیخی له پامه غورځولی ده چی دنظریاتی او پروگرامی پلوه د داکتر عبدالله لخوا وړاندی شوی پارلمانتاریزم ، دده او کرزی تر منځ د (چین دیوال)

(جوړوی او دگډ کار په وړاندی یی خند گرځی . خوددغو اندونو په اړه بیا دکرزی او اشرف غنی احمدزی ترمنځ په هیڅ ډول د (چین دیوال) منځته راتلای نشی او هیڅ داسی خبره نشته چی ددوی د گډ کار په مخ کی خند وگرځی .

پدی توگه معلومه شوه چی د (چین دیوال) اصطلاح د دوو اړخونو ترمنځ دیوه داسی خند په بڼه کارول کیږی چی دنوموړو اړخونو ترمنځ نژدیوالی ناشونی گرځوی .

اوس به راشو اصلی خبری ته : تیره ورځ می د MetroXpress پنامه دیوی دنمارکی ژبی ورځپانې په ۲۰۰۹/۰۹/۲۳ گڼه کی تر لورسرایک لاندی یوه وړه لیکنه تر سترگو شوه چی غواړم پښتو ژباړه یی په لاندی کریشو کی دخپلو درنو لوستونکو سره شیریکه کړم :

چینایی لرغون پیژندونکو دنری تر ټولو اوږده دیوال یوه بله برخه چی لاتر اوسه معلومه نه وه ، دخپلو سپرنیزو چارو په ترڅ کی و موندل . داسپرنی بنبی چی دچین دغه مشهور دیوال تر هغه څه چی تراوسه پوری گمان کیده د ۱۱ کیلومترو په کچه لانورهم زیات اوږد دی . دغه نوی برخه د linJi په ولایت کی پیدا شویده چی دلرغونپوهانو په اند ۲۲۰۰ کاله وړاندی یی دجوړونی کارونه پیل شوی وه . نوموړی پوهان وایی چی ددغه ستر او لرغونی دیوال چاری دسلگونو کلنو په موده په بیلابیلو برخو کی روانی وی . دچین دیوال لنډ تاریخیکی :

دغه ستره او ټینگه قلعه دیولر اوږدو بناخونو ټولگه ده چی یوله بله سره نه شلیدونکی اړیکي لری او په گډه سره دچین پنامه پیژندل شوی جوړښت رانغاړی . نننی دیوال د Ming په کورنی پوری تراو نیسی چی د ۱۳۰۰ سلیزی له منځنیو لسیزو نه یی د ۱۶۰۰ سلیزی تر منځنیو لسیزو پوری پرچین واکمنی کوله . خود دیوال د جوړولو دپیل وخت تر زیرد وړاندی ۴۰۰ کالو پوری غزیږی . د دیوال د جوړولو بنسټیزه موخه داوه چی دمنگولیایانو ، منچوریایانو او نورو هغو اولسونو د پراسانو سپرو پوځونو مخ ونیسی کوم چی له شمال لوری نه یی پرچین حملی کولی .

دچین دیوال ته نننی گواښونه :

نوموړی دیوال دخپل غښتلی ټینگښت او برم سره سره دم گری د هوا د داسی ناخوالو لکه ریگبادونو او اورښتونو لخوا د خرابیدلو تر گواښ لاندی دی . دمنظم حفظ اومراقبت نشتوالی او د زرگونو توریستانو تگ راتگ هم د دیوال د استهلاک اوخرابیدو نورلاملونه دی . لدی نه پرته اوس داکار هم یو په زړه پوری موډ گرځیدلی چی دلویو

شرکتونو میلمستاوی ، د منډو لوبی او پرتمین ودونه هم ددغه دیوال په بنکلو برخو کی ترسره کیری چی د دیوال دخرابیدو په چارو کی لویه ونډه اخیستلای شی .

د چین د دیوال اوسنی اوږدوالی :

دغه ستر دیوال دخپلو ټولو بناخونو یا ځانگو په گډون په ټولیز ډول ۸۸۵۱,۸ کیلومتره اوږد دی چی کولای

شو پر درو برخو یی و ویشو :

۱ - د دیوال اصلي برخه : دا برخه یی پخپله هغه دیوال دی چی خلگ یی دچین د دیوال پنامه پیژنی . دا دیوالی برخه ټول ۶۲۵۹,۶ کیلومتره اوږدوالی لری .

۲ - د ایسار کانالی برخه : که دیوال ته دیوه خنډ په توگه وگورو , نو دغه برخه د ژورو کانالو او ویالو په بڼه جوړه شوی چی همدارنگه د دبنمن سپرو پوځونو دپرمختگ د لاری خنډولو پخاطر کیندل شوی او په همدی موخه تری نه کار اخیستل کیده . ددی برخی ټول اوږدوالی ۳۵۹,۷ کیلومترو ته رسیږی .

۳ - د دیوال خنډ اچونکی طبعی برخه : دا د دفاعی خط په توگه د دیوال هغه طبعی تاسیسات دی چی د ځمکنی ځانگړتیاوو له مخی ورنه پدغه موخه کار اخیستل کیدی لکه رودونه او غونډی ډوله غرنیز فزیکي خنډونه . ددی برخی ټول اوږدوالی ۲۲۳۲,۵ کیلومتره دی .

پای